

DRUŠTVENE VIJESTI I OBAVIJESTI

OSNIVAČKA SKUPŠTINA SEKCIJE ZA SJEMENARSTVO HRVATSKE

Dana 19. 3. 1981. godine u DIT Zagreb Berislavićeva 6 održana je osnivačka Skupština Sekcije za sjemenarstvo Hrvatske pri Savezu poljoprivrednih inženjera i tehničara SRH.

Referat: »Sadašnje stanje sjemenarstva u SRH i prijedlog mjera za njegovo unapređivanje« održao je Vujović Velimir, dipl. ing.

Skupština je donijela Poslovnik o radu Sekcije i Poslovnik o radu Skupštine. Skupština je za **predsjednika Sekcije** izabrala Antu UJEVIĆA, a za ostale **članove Predsjedništva** izabrani su:

1. **Čakara** Branko, Rep. kom. za polj.
2. **Domaćinović** Đuro, IPK — Direkcija
3. **Gerenčir** Franjo, PCH, Zgb.
4. **Grubić** Sveto, »Podravka« Koprivnica
5. **Krvavica** Mirko, »Agrariacoop«
6. **Kiš** Slavko, PIK Vinkovci
7. **Martinčić** Julije, Polj. inst. Osijek
8. **Roje** Marijan, Inst. za oplem. bilja, Marulićev trg 5
9. **Švarc** Danica, PPK Kutjevo OOUR dorada sjemena
10. **Ujević** Ante,
11. **Vujović** Velimir, »Sjemeservis«, Zgb.

U Samoupravnu kontrolu izabrani su:

1. **Daničić** Vesna »Jugoinspekt« Zgb.
2. **Ivanek** Vilim Polj. fak. Križevci.
3. **Šikić** Bruno »Istrasjeme« Pula

Izabrani su i delegati za Osnivačku skupštinu Društva za sjemenarstvo Jugoslavije s tim da članovi Predsjedništva budu ujedno i delegati uz još ostale delegate koje je Skupština izabrala.

Uz članove Predsjedništva za delegate još su izabrani:

1. **Buntić** Zvonko,
2. **Božanić** Milorad,
3. **Herceg** Josip,
4. **Šikić** Bruno.

Određena je visina članarine i to za pojedince godišnje 1.500 din, a za radne organizacije najmanje 5.000 din godišnje.

Članarina se uplaćuje nakon što se ispuni pristupnica u članstvo i to na tekući račun: Saveza poljoprivrednih inženjera i tehničara SRH — Zagreb, Berislavićeva 6/I kod Službe društvenog knjigovodstva u Zagrebu broj: 30102-678-5897.

Tiskanice pristupnica mogu se dobiti u Berislavićevoj 6/I, a dovoljna je i vlastita izjava da se želi biti članom i da član preuzima obveze koje proizlaze iz Poslovnika o radu sekcije dok radne organizacije moraju imati službeno potvrđeno pravo članstva i ovlaštenu osobu koja zastupa radnu organizaciju.

Predsjedništvo je zaključilo da se štampa referat Velimira Vujovića kako bi i širi krug sjemenara imao priliku da se upozna s idejama i sadržajem referata.

Komisija za izradu zaključaka podnijela je Predsjedništvu sekcije zaključke i programe rada na temelju ovlaštenja Osnivačke Skupštine.

Tekst Zaključaka i program rada glasi:

1. preporuča se u smislu rasprave na Skupštini da se u cilju efikasnijeg rada Predsjedništva formiraju tri Odbora (komisije) koji bi za Predsjedništvo pripremali materijale iz svojih domena i to poimence:

1. Odbor proizvođača i organizatora proizvodnje sjemena ratarskih kultura;
2. Odbor dorađivača i prometnika sjemena;
3. Odbor znanstveno — istraživačkih institucija.

Predsjedništvo bi tako pripremljeno materijale prezentiralo određenim forumima (Komitetu za poljoprivredu i šumarstvo, Zadružnom savezu SRH, Poljoprivrednoj komori) u svrhu korisnika preporuka i dogovora za uspješan rad;

2. Sekcija bi pored programa rada sadržanog u Poslovniku o radu sekcije također svojom inicijativom utjecala na organiziranje specijalizirane proizvodnje sjemena (rajonizacija), a također i dorade i plasmata sjemena;

3. Sekcija bi određenim forumima predlagala po potrebi bolju tehničku opremljenost sjemenarskih kuća za proizvodnju i doradu sjemena;

4. Sekcija bi poticala rad na osposobljavanju kadrova u trgovinama sjemenom kao i na uvođenju boljih tehničkih uređaja za te trgovine, putem tečajeva koje bi organizirale stručne službe na svojim područjima;

5. Sekcija bi radila na tješnjem povezivanju znanstvenih institucija i stručnih službi u pogledu introdukcije stvaranja novih sorata i hibrida u suradnji s proizvođačima i istraživačima tržišta.

6. Sekcija bi putem svojih delegata u Društvu sjemenara Jugoslavije trebala da utječe i na politiku sjemenarstva u Jugoslaviji, a također i da testira potrebe sjemena tj. da potpomogne pri bilansiranju potreba sjemena za jugoslavensko tržište.

**ORGANIZACIJA OBRAZOVANJA
POLJOPRIVREDNIH RADNIKA, UDRUŽENIH POLJOPRIVREDNIKA
I INDIVIDUALNIH PROIZVOĐAČA**

Na području SR Hrvatske postoji više od 100.000 traktora, preko 250.000 raznih priključnih strojeva, više desetina tisuća motokultivatora i veći broj raznih strojeva u domaćinstvima.

Sa svim ovim traktorima upravlja veći broj vlasnika koji nisu za to osposobljeni.

Usljed onesposobljenosti vlasnika takvih strojeva dolazi do čestih lomova i kvarova za što se moraju izdvajati ogromna financijska sredstva, među kojima i devizna za uvezenu mehanizaciju, što sve poskupljuje cijenu koštanju poljoprivrednih proizvoda i nepotrebno se izdvajaju devizna sredstva.

Našim pozitivnim zakonskim propisima riješeno je da se stvaraju odgovarajući fondovi za izobrazbu takvih proizvođača. Tako se i iz dijela katastarskog prihoda izdvaja dio sredstava u fondove iz kojih se obučavaju poljoprivrednici.

Uz dio vlastitih sredstava polaznika, tako prikupljena sredstva omogućila bi organizaciju tečaja uz odgovarajući program na širem području Republike.

Dosadašnja pozitivna iskustva na pojedinim područjima dobra su osnova za takav rad.

U tom smislu predlaže se da u okviru zadružnog saveza, Općeg udruženja za poljoprivredu PK SRH, odbora sindikata poljoprivrednih radnika, Poljoprivrednog centra Hrvatske, SIZ Hrvatske za usmjereno obrazovanje u poljoprivredi, poslovnih zajednica, PZ »Agroopskrba« pokrene inicijativa za organizaciju tečaja za izobrazbu poljoprivrednih radnika, udruženih poljoprivrednika i individualnih poljoprivrednika.

U tom smislu izraditi na osnovu dosadašnjih iskustava programe za organizaciju tih tečajeva.

- u odgovarajućim SIZ-ovima planirati moguća i potrebna financijska sredstva neophodna za takve tečajeve
- u organizaciju tečajeva uključiti poznate poljoprivredne institucije, čiji kadrovi kao i stručnjaci iz neposredne proizvodnje mogu najviše pridonijeti i svoje bogato iskustvo prenijeti na poljoprivrednike
- u organizaciju tečaja uključiti i prometne i proizvodne organizacije koje se bave prometom odnosno proizvodnjom tih strojeva, odnosno prometom poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Program obrazovanja trebao bi obuhvatiti pored rukovanja traktorima, kombajnima i priključne strojeve i proizvođače u procesu poljoprivredne proizvodnje kao:

I OBRAZOVANJE KOOPERANATA — STOČARA

1. Proizvođače mlijeka i uzgajanje rasplodnog podmlatka u govedarstvu,
2. Tovljače teladi i junadi
3. Uzgajanje rasplodnih svinja
4. Tovljače svinja
5. Proizvođače rasplodnih kokica i jaja
6. Uzgajanje ovaca i koza
7. Pčelare

II OBRAZOVANJE KOOPERANATA — RATARA

1. Proizvođače žitarica
2. Proizvođače krmnog bilja
3. Proizvođače industrijskog bilja

III OBRAZOVANJE KOOPERANATA — VOĆARA, MASLINARA, VINOGRADARA, POVRTLARA, I CVJEČARA

1. Proizvođači voća
2. Proizvođači maslina
3. Proizvođači grožđa i vina
4. Proizvođači povrća
5. Proizvođači cvijeća

Pored navedenih institucija u obrazovanju trebalo bi uključiti naše poznate institucije kao što su:

1. Fakultet poljoprivrednih znanosti — Zagreb
2. B T Z-e Osijek — Vinkovci
3. Poljoprivredni institut — Križevci (Obrazovni centar)
4. Veterinarski fakultet u — Zagrebu (Varaždin-Vinica, Novi Dvori)
5. Poljoprivredna škola — Slavonska Požega
6. Poljoprivredna škola — Poreč
7. Poljoprivredna škola — Kaštel Štafilić i dr.

Stjepan Brelek, dipl. ing.

POTREBE SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA U 1 9 8 2. god.

U okviru komisije za kemizaciju »Agroopskrba« sa svim proizvođačima pesticida, predstavnicima prometnih organizacija, poljoprivrednih proizvođača, znanstvenih institucija, Privrednih komora, Zadružnih saveza, te Republičkog komiteta za poljoprivredu, načinjena je i bilanca potreba sredstava za zaštitu bilja u 1982. god.

Ukupne potrebe pesticida u SR Hrvatskoj u 1982. god. planirane su sa 16.400 tona, od čega 5.000 tona za društveni sektor i 11.400 tona za individualni, što je povećanje u odnosu na 1981. god. za 2.500 tona ili 18%.

U toku 1981. god. nije bilo dovoljno i na vrijeme pesticida, a posebno su nedostajali herbicidi i fungicidi. Uslijed ne tretiranja pojedinih kultura znatno su smanjeni prinosi.

Za ove namjene potrebno je osigurati cca 25,574.000 US \$ odnosno 698,000.000 din. na bazi 27.30 din. za 1. US \$.

Uz pretpostavku da će industrija pesticida osigurati 60% potrebnih deviznih sredstava, potrebno je osigurati najmanje 10,229.600 US \$ odnosno 279,268.080 dev. dinara.

Ova sredstva trebat će osigurati poljoprivredni proizvođači putem udruživanja po članu 68. Zakona o deviznom poslovanju za društveni, a po članu 69. odnosno iz kontigenta robe široke potrošnje toga zakona za individualni sektor.

Stjepan Brlek, dipl. ing.

POTREBA MINERALNIH GNOJIVA U 1982. godini

U Općem udruženju za poljoprivredu Privredne komore Jugoslavije, održan je ovih dana sastanak predstavnika proizvođača gnojiva, Privrednih komora, Zadružnih saveza i drugih asocijacija iz svih republika i pokrajina. Na sastanku je utvrđen bilans potreba i proizvodnje mineralnih gnojiva u Jugoslaviji.

Potrebe mineralnih gnojiva, što ih je na osnovu usaglašenih potreba prezentiralo Opće udruženje PK iznose 3,036.685 tona. Planirana potrošnja po Poslovnoj zajednici proizvođača mineralnih gnojiva »Agrohemijske« manja je za 121.685 tona.

Ukupna moguća proizvodnja mineralnih gnojiva veća je od planirane potrošnje za 100.815 dt. Unatoč većih kapaciteta za potrebe poljoprivrede Jugoslavije predviđen je uvoz od 245.000 tona, u isto vrijeme planiran je

i izvoz u količini od 560.000 tona. Ovakav izvoz planira se zbog osiguranja deviznih sredstava za uvoz sirovina i rezervnih dijelova neophodnih u proizvodnji gnojiva, te zbog zadržavanja tržišta u vrijeme povećane proizvodnje, nakon izgradnje novih kapaciteta. Dio nedostajajućih količina planiran je prema »Agrohemiji« kao zaliha 31. 12. 81. u količini od 178.500 dt.

Svi proizvođači i unatoč planiranih količina izrazili su nemogućnost proizvodnje mineralnih gnojiva, uslijed nedostatka deviznih sredstava za uvoz sirovina i ostalog repromaterijala neophodna u procesu proizvodnje. Udruživanje deviznih sredstava bit će otežano uslijed nemogućnosti izvoza većega broja poljoprivrednih proizvoda koji su neophodni za domaće potrebe, te su pod režimom dozvola.

U SRH došlo je u 1982. g. do povećanog plana potrošnje mineralnih gnojiva, uslijed proširenja obradivih površina na društvenom sektoru, kao i obrade do sada neobrađivanih površina na društvenom i individualnom sektoru.

Planirane količine u SRH u 1981. g. iznosile su:

Plan 1981. g.	KAN 170.000	URE-a 75.000	NPK 350.000	UKUPNO 595.000	INDEX 100
Isporučeno po dom. ind. do 31. 10. 81.	113.742	46.194	369.809	529.745	89.03
Uvezeno	41.358	13.122	2.406	56.886	9.56
Isporučit će do 31. 12.	—	—	15.000	15.000	2.52
Ukupno 1981. g.	155.100	59.316	387.215	601.631	101.11
Razlika od plana	-14.900	-15.684	+ 37.215	+ 6.631	+1.11

Kao što vidimo ukupna realizacija veća je od plana za 6.631 dt. ili za 1.11%.

U toku cijele godine posebno u proljetnoj sjetvi nedostajala su dušična gnojiva. Ovih gnojiva nije bilo niti u vrijeme jesenje sjetve. Prema planu nedostajalo je i nije uopće isporučeno 14.900 tona KAN-a i 15.684 tona ureje. Miješanih gnojiva realizirano je 37.215 tona preko plana, međutim i ta gnojiva stizala su u dijelom neoptimalnim rokovima, od čega 15.000 tona čak u prosincu.

Od ukupno planiranih potreba mineralnih gnojiva u Jugoslaviji, za ORK na osnovu praćenih količina po Općem udruženju za poljoprivredu PK regija i regionalnih Zadružnih saveza te članica »Agroopskrbe« Poslovne zajednice za snabdijevanje poljoprivrede planirano je za 1982. g. 758.000 dt. ili 24% jugoslavenskih potreba. Povećanje u odnosu na prethodnu 1981. g. u SR Hrvatskoj iznosi 25,9%, što se smatra realnim, s obzirom na vrlo široku društveno-političku akciju da se proizvodnji hrane obrati najveća

pažnja, zasiju sve moguće obradive površine i ostvare maksimalni prinosi. Prosječna planirana potrošnja za sve kulture iznosi u SRH 512 kg/ha od čega 1.184 na društvenom i 343 kg/ha na individualnom sektoru.

Plan mineralnih gnojiva UZA SRH — 1982. g

	KAN	URE-a	NPK	UKUPNO
Ukupno	217.000	95.500	445.500	758.000
Društveni	113.000	60.000	190.000	363.000
Individualni	104.000	35.500	255.500	395.000

Od ukupno planiranih količina gnojiva u SR Hrvatskoj, za proljetnu sjetvu planirano je:

	KAN	URE-a	NPK	UKUPNO
Proljeće 1982. g.	152.000	66.850	240.500	459.350
Isporuke INE — plan	96.000	40.000	137.000	273.000
Ostale industrije Jugoslavije	2.000	250	64.400	131.050
Nedostaje	54.000	26.600	39.100	119.700

Budući da je u studenom i prosincu uvezeno 13.000 tona dušičnih gnojiva, te da su industrije isporučile oko 15.000 tona NPK gnojiva, stvarni nedostatak za proljetnu sjetvu iznosi 91.700 tona.

Navedene količine trebalo bi da isporuči domaća industrija na račun izvoza, ili da se osiguraju sredstva za uvoz navedenih količina.

Za ukupne potrebne količine gnojiva za SRH, odnosno uvoz ali samo neophodnih sirovina potrebno je osigurati 60,640.000 US \$. U tom slučaju naša industrija ne bi trebala izvoziti gnojiva u većim količinama. Za uvoz pak nedostajućih količina od 91.700 tona potrebno je osigurati 165,000.000 US \$.

Osiguranje deviza osiguravat će se za društveni sektor udruživanjem na osnovu člana 68. Zakona o deviznom poslovanju, a za individualni po članu 69. toga Zakona.

Stjepan Brlek, dipl. ing.

SAVJETOVANJE O PRIMJENI PESTICIDA

U organizaciji Saveza društava za zaštitu bilja Jugoslavije, Sekcije za zaštitu bilja Saveza poljoprivrednih inženjera i tehničara Hrvatske, proizvođača i prometnih organizacija pesticida, u Opatiji je od 7. 12. do 11. 12. 1981. g. održano Savjetovanje o primjeni pesticida.

Rad savjetovanja odvijao se je u deset sekcija (pesticidi u: ratarstvu, voćarstvu i vinogradarstvu, povrtlarstvu i ukrasnom bilju, šumarstvu, skladištima, sanitarnoj higijeni i veterini, problemi aplikacije pesticida, onečišćenja okoline i toksikologije pesticida, ekonomika zaštite bilja i novi pesticidi).

Na savjetovanju je podnešeno 169 referata, od čega iz ratarstva 73, voćarstva i vinogradarstva 36, povrtlarstva i ukrasnog bilja 13, šumarstva 11, skladišta 10, sanitarne higijene i veterine 5, problemu aplikacije 5, onečišćenja okoline 11, ekologije 5 i o novim pesticidima 16, kao i 4 referata na plenarnoj sjednici, od čega 1 o stanju opskrbljenosti tržišta pesticidima u 1981. g. i izgledima za 1982. g. Kako što je poznato, u 1981. g. bio je prisutan nedostatak pesticida. U 1982. g. ukupne potrebe pesticida za SR Hrvatsku planirane su sa 16.400 tona.

Savjetovanju je prisustvovao veći broj poljoprivrednih stručnjaka iz neposredne poljoprivredne proizvodnje, proizvodnje pesticida, naučnih radnika, predstavnika prometnih organizacija i drugi.

Proizvođači pesticida organizirali su prigodnu izložbu najnovijih pesticida uz prikaz prospektima.

U okviru savjetovanja održana je i redovna Skupština Saveza društava za zaštitu bilja.

U zaključnom dijelu savjetovanja prihvaćeni su zaključci o načinu osiguranja sredstava za zaštitu bilja.

Stjepan Brlek, dipl. ing.

DR INŽ. IVAN KOVAČEVIĆ: **STOLJETNI IZAZOV SENJA** Slobodno more plodno i šumovito kopno. Zagreb, 1981. Posebno izdanje »Senjskog zbornika«. Izdaje Senjsko muzejsko društvo. Str. 340.

Ova opsežna monografija izrađena je na temelju istraživanja ekoloških uvjeta za razvoj korijenovog sistema kao doprinosa poznavanja stoljetnog rada na pošumljavanju Senjske drage i susjednih terena u razdoblju od 1860. do 1960. godine. Dobiveni rezultati nisu samo od interesa za shvaćanje mogućnosti suzbijanja erozije tla nego i za poboljšanje šumske i poljoprivredne proizvodnje te uređenje zemljišnog prostora ovog užeg, a prema tome i širih područja ekološki sličnih kraških terena u našoj zemlji. Razvijeni šumski pokrov ne štiti samo tlo od erozije nego meliorativno i zaštitno djeluje na mikroklimu susjednih položaja (zaštita od vjetrova, povećanje vlage u zraku, češća pojava rose, povećanje naoblake), što povoljno utječe i na susjedne površine pod poljoprivrednim kulturama.

Ukupna površina sliva Senjske drage iznosi 3.380 ha, od čega je danas 35% branjevine i šumske kulture, dok se na ostalim djelovima prostiru poljoprivredne parcele, degradirani pašnjaci, neplodno tlo i goli krš. U poljoprivrednoj proizvodnji najznačajnije su površine pod pašnjacima za uzgoj stoke sitnog zuba, a na površinama oranica najinteresantniji je krumpir uzgajan na višim nadmorskim visinama.

Za rješavanje postavljene problematike autor je prije svega sam uložio ogroman istraživački napor i s rijetkim entuzijazmom radio u vrlo nepovoljnim uvjetima. Istodobno autor je uspio okupiti na suradnju niz poznatih naučnih i stručnih radnika, kao što je prof. dr Stjepan Horvatić za fitocenološka ispitivanja, inž. Roman Paraker za pedološka ispitivanja, a koristio je i rezultate radova na ovom području poznatih šumskih stručnjaka kao što su dr J. Balen, dr h.c. A. Kauders, inž. V. Pleša i drugi.

Proučeni povijesni događaji ukazuju na ispravnost pretpostavke da je u daljoj prošlosti na istraživačkom području postojala manje ili više kontinuirana šumska vegetacija, koja je negativnim antropogenim utjecajima neracionalno eksploatirana, te kao posljedica toga ostavljala iza sebe sve veće površine pod degradiranim šumama, pustopašicama i krškim gletinama.

Na području Senjske drage i susjednih terena izdvojeno je i uzgojeno 1.191 ha branjevine i kultura, a starost ovih sastojina kreće se od 10 do 92 godine. Ove sastojine daju ukupne prihode podjednake kao i ekonomske šume u planinskim uvjetima Senjskog bila.

Razvojem industrije u najnovije vrijeme smanjen je pritisak stanovništva na eksploataciju ovog područja u poljoprivredne svrhe, što omogućava postavljanje racionalnijeg rješavanja odnosa šumskih i poljoprivrednih površina.

U današnje vrijeme kada se prvenstveno razmatraju silvo i agrotehničke mjere koje dovode do brzog povećanja dohotka, ne bi bilo opravdano zanemariti i ovakve mjere koje su prije više od 100 godina poduzete i realizirane, a koje sigurno imaju pored ostalog i veliko privredno značenje

u duljem vremenskom periodu. Provođenje mjera kao što je pošumljavanje Senjske drage i susjednih terena djeluje na efikasnije suzbijanje erozije tala, poboljšanje hidrološko-hidrografskih prilika za korištenje hidroenergije, pridonosi uređenju zemljišnog prostora — ukoliko se provode na širim prostranstvima sistematski.

Ne bi bilo razumno dozvoliti da rušilačke snage erozije tala (površinsku i dubinsku eroziju) pretvaraju naš krš u svojevrstne kamenite pustinje. Stoga ova monografija, kojoj se mogu pripisati i određene nedorečenosti kao i nepotrebne opširnosti, zaslužuje punu pažnju šire društvene zajednice i širokog kruga stručnih i naučnih radnika.

(Dr Pavao Kovačević, dipl. inž. agr.)